63ste Jaargang No. 5178

DAGBLAD

AMIGOE DI CURAÇAO

Maandag 4 Augustus 1947

Dit dagblad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2.50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE:
Tel. 1858; P. bus 8 Willemstad
Adres: Consciëntiesteeg 27.

[illegible]
steeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I.
Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14 Oranjestad [illegible]

Nederland besluit tot staking van de gevechten

Republiek heeft de voorwaarde dat de Nederlanders moeten terugtrekken op hun posities van 20 Juli

Tjilatjap genomen; Madoera bezet

Ook Oost Sumatra wil aparte staat worden

De vergadering van Lake Success

Nader vernemen wij nog omtrent de vergadering van de veiligheidsraad dat de voorzitter, de Syriër El Khourie, herhaalde malen trachtte het debat in te korten, doch tevergeefs, terwijl de Australiër Kolonel Hodgson een paar maal de vergadering onderbrak, vragend om daden.

Frankrijk deed het voorstel bij monde van Parodi, om de quaestie over te laten aan het internationale gerechtshof in Den Haag, om uit te maken, of de Verenigde Landen werkelijk in deze quaestie zeggingsmacht hebben.

Nadat van Kleffens uiteengezet had dat de politie actie een interne zaak is en niet behoort tot het terrein van de Verenigde Landen, stond Gromyko op zeggende dat de redenering van de Nederlanders op hem geen indruk heef gemaakt. Hij zeide: „De wereld weet dat grote oorlogen dikwijls met een klein incident beginnen".

De Amerikaan Johnson heeft in zijn rede het volgende verklaard: „In de tijd dat er wanorde was, kan een bende van slechte mensen controle in handen krijgen over uitgebreide gebieden. Zij kunnen zichzelf daarover recht aanmatigen en zich een regering noemen. Ik kan mij niet voorstellen dat zelfs het minst humane lid dat niet zou inzien, dat dan de wettige regeringen in zulk een geval de wapens kan gebruiken om deze bende van slechte en ordeloze mensen neer te slaan. Mijn regering kan inzien, dat de Nederlanders het aan het rechte eind hebben, maar deze zaak komt nu niet in bespreking". Vrijwel ieder lid aan de tafel hield een speech en alle leden uitgezonderd Frankrijk en Engeland waren ervan overtuigd dat de eerste stap die genomen moet worden, moet zijn aandringen op een beëindigen van de vijandelijkheden.

Na de vergadering van Lake Success

In de Britse regeringskringen was de beslissing van Nederland om het aanbod ter bemiddeling van de Verenigde Staten aan te nemen, een opluchting. Men was verheugd over deze stap van Nederland.

Nader wordt nog vernomen, dat de rede waarom België, Engeland en Frankrijk zich van stemming onthielden in de veiligheidsraad was daar zij de veiligheidsraad niet competent achten om een uitspraak te doen over Indonesië, daar de republiek niet als souvereine regering erkend is (Aneta).

Een Nederlands militair zegsman vertelde op een persconferentie op Zaterdag dat indien de republikeinen voor 100% meehelpen om de orde te herstellen, dus het stoppen van de vijandelijkheden, geen ramp moet heten.

Gedurende Zaterdag waren er voortdurend vergadering van het Ministerie om te komen tot een oplossing en om te zien wat voor nieuwe politiek er gevoerd moet worden na de stap van de veiligheidsraad. Zaterdagmiddag om vier uur had er weer een speciale vergadering plaats van het cabinet. Op Zaterdagmorgen kort nadat de gezant van Amerika in Den Haag een bezoek bracht aan de Miniser van Buitenlandse Zaken van Boetzelaer, om formeel de goede diensten van de Verenigde Staten aan te bieden, werd bekend gemaakt dat men dit aanbod aannam. Welingelichte kringen geloven, dat de situatie aldus zou verlopen. Ten eerste zal Nederland weer de relaties opvatten met de republiek om een eind te maken aan de gevechten in overeenstemming met het besluit van de Verenigde Landen. 2e. Indien dit gelukt met alle republikeinse elementen, dan is Nederland bereid om te komen tot een nieuw accoord in de plaats van Linggadjati, maar waarbij het zich baseert op de principepen van Linggadjati (Aneta).

Uit Batavia wordt vernomen, dat zowel het Nederlandse als het Indonesische gouvernement discussieert over de houding, die men moet aannemen in verband met de beslissing van de veiligheidsraad. De huidige gouverneur Generaal H. P. van Mook, gaf als zijn opinie te kennen dat hij eraan twijfelde of het republikeinse gouvernement wel in staat geacht kan worden, om een bevel tot staking van de vijandelijkheden werkelijk van kracht te doen zijn indien men aan beide zijden overeenkomt om gehoor te geven aan het besluit van de Verenigde Landen. Hij zeide blij te zijn met het aanbod van Amerika om zijn goede diensten te bewijzen in Indonesië.

In Indonesische kwartieren wordt toegegeven dat het onmogelijk zou zijn om aan alle republikeinen bekend te maken dat het vuren gestaakt moet worden.

Van Mook zeide, dat hij verwachtte dat de Nederlandse regering vanavond of morgen hem zal inlichen wat er te doen staat. Intussen zeide van Mook gaan de Nederlandse militaire operaties door en wijkt men niet af van het schema dat men zich gesteld heeft. ((AP) Aug. 2).

De actie van de Verenigde Landen heeft in Djokjakarta zeer veel belangstelling zoals blijkt uit de berichten die uit de hoofdstad van de republikeinen binnenkomen. Er wordt gemeld dat de regering een verklaring over deze actie van de Verenigde Landen zal afleggen.

Het nieuws van de beslissing van de Verenigde Landen verwekte zeer veel teleurstelling in de kringen van de republikeinen, daar zij gehoopt hadden dat de Nederlanders opgedragen zouden worden hun militaire successen op te geven en terug te keren tot hun punt van uitgang.

Een neutraal waarnemer verklaarde er te twijfelen dat het bevel tot het staken van 't vuren aan de Indonesische troepen onder de gegeven omstandigheden wel mogelijk is, want zoals de zaken nu staan heeft Nederland eigenlijk de controle over het grootste gedeelte van Oost en West-Java.

Zij hebben de voornaamste havens in handen en de productiefste streken van Sumatra. De Indonesiërs hebben nog de streek rond Djokjakarta en er is bevel gegeven deze stad tot het uiterste tegen de Nederlanders te verdedigen ((AP) Aug. 2).

In Singapore ving men via de radio van Djokjakarta op dat de Indonesiërs aan de veiligheidsraad zullen verzoeken om onmiddellijk een commissie te sturen ter verkenning van de situatie ((AP) Aug. 3).

De republiek verzocht aan de veiligheidsraad om een permanente supervisie uit te oefenen of men wel de hand houdt aan het bevel om het vuren te staken in Indonesië.

Gouverneur Generaal Hubertus van Mook gaf aan de Nederlandse troepen in Indonesië bevel om tegen middernacht het vuren te staken om zodoende gehoor te geven aan het besluit van de veiligheidsraad. Een Nederlands officieel persoon in Nederlands Indië verklaart dat zijn regering overtuigd blijft dat hier door de raad een besluit is genomen die een inwendige zaak betreft. Zowel de Nederlandse regering als de Indonesische republiek hebben formeel aan de veiligheidsraad verzocht om een permanente commissie van toezicht aan te stellen om te zien of er werkelijk niet meer gevochten wordt. De republiek verklaarde bereid te zijn alle pogingen te doen die noodzakelijk zijn om de uitvoering van het bevel tot stoppender vijandelijkheden na **te komen.**

Deze aankondiging van Van Mook is wel het eerste positieve resultaat dat door de Verenigde Landen bereikt wordt om een conflict te doen beëindigen. Nederland heeft „de goede diensten" van Amerika aangenomen. De republiek echter verklaarde dat zij gelooft dat arbitrage diende te geschieden door een commissie van de veiligheidsraad. Zij komen op tegen een bemiddeling van Amerika alleen.

Van Mook verklaarde ovor de radio: „Ik ben ervan overtuigd dat het bevel door de Nederlandse strijdkrachten prompt zal worden opgevolgd. Zij zullen dit doen in de overtuiging dat onze zaak rechtvaardig is.

De Nederlanders zullen de controle behouden over de gebieden die zij bij de gevechten bezet namen en zullen daar de verantwoordelijkheid dragen voor wet en orde. De gebieden zullen duidelijk worden aangegeven. De republikeinen echter willen dat de Nederlanders teruggaan naar het punt van 20 Juli. Van Mook verklaarde te betwijfelen of de republikeinen wel in staat zijn het vuren te laten beëindigen.

Nederland zal zien of de republiek ook het verzoek van de veiligheidsraad nakomt. Beëindiging van vijandelijkheden sluit ook in beëindiging van verwoestingen en beëindiging van het stellen van daden van geweld tegen bepaalde personen of groepen van de bevolking in het republikeins gebied en ook moet de vijandige propaganda waarbij zelf aangezet wordt tot massamoord beëindigd. Van Mook verklaarde ook dat artikel 39 van de charter van de Verenigde Landen eigenlijk niet meer van kracht is. ((AP) 3.8).

In Lake Success zijn de autoriteiten opgetogen over de snelle aanname door de Nederlanders. Ze begrijpen echter, dat er natuurlijk nog moeilijke kwesties zijn op te lossen. En onmiddellijk stond men voor de vraag, hoe of het terugtrekken van de troepen gecontroleerd moet worden, hoe er bemiddeld moet worden enz. De voorzitter van de veiligheidsraad Eij Khoury verklaarde, dat deze details onmiddellijk zullen besproken worden. De republikeinen verlangen dat weer de oude demarcatie lijn van October 1946 van kracht zal zijn ((AP), 4.8).

Van Kleffens zal de veiligheidsraad van het besluit van Nederland in kennis stellen.

De republiek is ook eens met het besluit van de Verenigde Landen, doch vroeg om het bevel te geven dat de Nederlandse troepen uit de Archipel zullen worden teruggetrokken (Aneta, 4.8).

INDISCH NIEUWS.

Het Nederlandse communiqué van heden verklaart dat er slechts sporadisch tegenstand geboden is in Oost en West Java terwijl een republikeins voornaam militair verklaarde dat hun militaire tegenstand toeneemt tegen de Nederlanders, die volgens time-table werken. Hij voorspelde dat men in de komende weken zal zien hoe de Nederlanders steeds meer in het defensief zullen gedreven worden.

De Nederlanders verklaren dat hun troepen vanuit Siantar oprukten en een stad 30 mijl ten Zuiden van Medan innamen. ((AP) Aug. 2).

Gisteren werd te Southampeton het laatste Nederlandse schip de „Saparoea" bestemd voor Indonesië met militaire voorraden geladen. Dit is het gevolg van de verklaring van Bevin dat er geen oorlogsmateriaal meer geleverd zal worden.

In Sumatra voerden terugtrekkende republikeinse troepen voornamelijk actie tegen Chinezen en andere landslieden zoals de Brits Indiërs die officieel protesteerden. Op Oost Java is er over land verbinding tussen Sitobono en Banjoewangi tot stand gekomen. Bij Soerabaia in sectoren van Tjermer en Modjokerto drongen infiltratietroepen door die werden afgeslagen. Batoe 18 kilometer ten Noord-Westen van Malang werd bezet. Bij Lawang melden zich 36 leden van de republikeinse marine waaronder enige officieren als vrijwilligers. De bevolking van Weleri ten Westen van Semarang haalde de Nederlandse troepen enthousiast binnen. Het aantal gesneuvelden is nu 59 terwijl er 16 man vermist wordt en 131 gewond zijn. Er werd veel ammunitie gevonden in Siantar. Men vond voor millioenen dollars aan juwelen afkomstig van de inlandse prinsen op een bank in Siantar. De republikeinen melden gevechten bij Padang en zij zeggen daar 88 man gedood te hebben en 2 tanks vernietigd werden.

Ook verklaren zij Malang voortdurend vanuit de lucht aan te vallen (Aneta).

De republikeinen verklaarden dat vele Indonesische burgers bij een raid op het spoorwegstation van Kedoengdjati ten Zuid-Oosten van Semarang om het leven kwamen. Ook verschillende ambtenaren van de spoorwegen verlieten het leven. Zij vechten ten Westen van Batavia en de Nederlanders geven toe dat een beperkt republikeins leger op 20 mijl ten Zuid-Westen van Batavia Tjperang nam ((AP) Aug. 2).

Een Indonesische bericht meldt dat de republikeinen vechten bij Buitenzorg. De plaats Batoe werd door de Nederlanders genomen en deze plaats ligt ten Noorden van Malang. In Malang zelf moeten zij nog scherpschutters opruimen. In deze stad zouden een groep Nederlanders door een Japanner begeleid worden die lid was van het Japans propaganda bureau.

Volgens het Nederlandse communiqué kwamen duizenden bewoners van de stad Medan tesamen voor een demonstratie waarbij men verzocht om Oost-Sumatra tot een onafhankelijke staat te verklaren in de Verenigde Staten van Indonesië. De Demonstranten droegen Nederlandse vlaggen en brachten heilkreten uit op Hare Majesteit de Koningin daar Zij wet en orde heeft hersteld in hun land.

Het republikeinse leger bericht gaf toe, dat de Nederlanders Tjilatjap genomen hebben op de Zuid kust van Java, maar vertelden er bij dat zij de stad in brand gestoken hadden en men is daar nog steeds in gevecht. De republikeinen hebben Tjiomas bij Buitenzorg genomen zeggen zij ((AP), 3.8).

A.N.P. 3 Augustus:

Vanmiddag werd mede gedeeld dat Gouverneur van Mook hedenavond officieel order zal geven om de vijandelijkheden te staken.

Een Nederlands vlootcommuniqué bericht, dat Nederlandse marineeenheden gisteren de havenstad Tjilatjap bezet hebben. Zowel de stad als de havencomplex zijn door brand verwoest. De stad is gewoonweg onbewoonbaar. De Chineze wijk is uitbrand als gevolg van de verschreeide aarde politiek der Indonesiërs. Een Nederlands legercommuniqué meldt, dat Nederlandse troepen de stad vanuit het het land bezet hebben.

De Heren Prof. Schermerhorn en Max van Poll zijn gisteren te Amsterdam aangekomen. De heer van Poll zeide, dat er niet genoeg nadruk gelegd is op het feit, dat op 15 Juli een accoord werd bereikt met Sjarifoeddin en Setiadjit. De Nederlandse voorstellen, die toen redelijk werden geacht, zijn later door Djokja verworpen. Een nieuw overzicht van de situatie is nodig. Er blijft altijd een mogelijkheid open voor besprekingen, indien de republikeinen bereid zijn dit oprecht te doen.

Het legercommunique van gisteren bericht dat op Java bij Krawang de bevolking vrijwillig veel wapens inlevert. Vele Indonesiërs hebben zich opgegeven, om deel te nemen aan de vorming van een veldpolitie-corps daar zij gaarne willen deelnemen aan het herstel van orde, veiligheid en recht.

Ten Zuid Oosten van Poerwakarta zijn er veel rubberplantages aangetroffen De thee en kinaplantages zijn slecht onderhouden. Op Sumatra zijn tussen de steden Praboemoelis en Batoeradja veel pogingen tot vernieling van spoorwegen en verbindingswegen geconstateerd. Er zijn nog veel republikeinse benden die zich bezig houden met het vernielen van spoorwegen en verbindingswegen. De stad Palembang is volkomen rustig. In de binnenlanden bij Padang wordt het propoganda voor een guerrilla oorlog intensief voortgezet. De sultan van Lankat en Assahan en de zoon van Sultan Serdang met familieleden zijn uit de interneringskampen bevrijd.

Een legerbericht van heden meldt, dat bij Banjoemas veel Engelse ammunitie gevonden werden. Gisteren hebben de Nederlandse troepen Brastagi met weinig tegenstand bezet.

Het republikeins legerbericht van vandaag meldt hevige gevechten bij Batavia en Buitenzorg.

Aneta bericht dat de lijndienst Batavia — Amsterdam onderbroken is, waarschijnlijk in verband met het feit dat Brits Indië de Nederlandse vliegtuigen heeft verboden op de Vóór Indische vliegvelden te landen. De skymaster die vandaag moest vertrekken is in Batavia op gehouden. Van officiële zijde wordt uit s' Gravenhage vernomen, dat het bericht op een misverstand moet berusten, daar voor zover bekend is, heeft de Brits Indische regering geen verbod uitgevaardiqd volgens welke de K.L.M.-vliegtuigen niet meer op de vliegvelden van Vóór Indië mogen landen (Aneta, 3.8).

De Consul van Nederland in San Francisco werd door enkele personen, die zijn kantoor binnendrongen gedwongen naar beneden te gaan en op straat te verschijnen. Toen hij op straat aankwam, stonden daar 40 personen met grote borden waarop zij protesten hadden geschilderd tegen de oorlog in Indonesië.

De AP dienst meent, dat de militaireacties om het Noorden van Sumatra te gaan bezetten en om een landing te gaan uitvoeren op het eiland Madoera, nu wel geen doorgang meer zullen vinden ((AP)). (Voor wat het laatste betreft heeft de AP zich vergist, want zoals de berichten van hedenochtend mededelen werd dit eiland asnog bezet.)

het nieuws van vandaag

Nederland nam een groot besluit. Een besluit, dat tot in lengte van jaren Nederland tot ere zal strekken. De ministerraad besloot aan de troepen in gevolge het besluit van de Veiligheidsraad het vuren om twaalf uur te staken. Niettegenstaande, dat de regering inziet dat juridisch gesproken de Veiligheidsraad geen zeggingsmacht heeft in deze kwestie, daar het hier geen souvereine staat betreft en de kwestie een interne zaak genoemd moet worden, heeft men toch de commandanten der troepen opdracht gegeven hun troepen te bevelen, om twaalf uur het vechten te staken.

Nederland zal verheugde gezichten zien, Moeders vrouwen en kinderen ze zullen knielen en God danken en in Lake Success was men „opgetogen".

Ernstig was het woord van de gouverneur generaal van Mook voor radio. Hij begrijpt, dat de republiek wel niet de macht zal hebben over de mannen van die kant om een dergelijke order van kracht te doen zijn. De republiek sprak van de eis, dat Nederland terug zou keren daar de positie waar het was nu twee weken geleden 20 Juli jl. Dit is de verworpen eis van Rusland in de veiligheidsraad, waar alléén Rusland en vriend Polen vóórstemde.

De A. P. telegram dienst is zelfs enthousiast over het bericht en roept uit „dit is dan het eerste positieve resultaat dat de veiligheidsraad boekt".

Er werd door de republiek, om een commissie gevraagd van de Verenigde landen om de situatie op te nemen en ook wil men niet, dat Amerika alleen intermedieert, weer precies wat Rusland ook niet wilde (daar was het motief dat het handelen zou zijn buiten de verenigde landen om).

Laat ons hopen, dat de rust werkelijk terugkeert, dat het moorden en verwoesten bij de republikeinen geen doorgang mag vinden.

Het leger heeft effectief gewerkt en dient geprezen. Zij die vielen, mogen rusten in vrede......... R.I.P.

Intussen komt het bericht van een demonstratie in Medan om ook Oost Sumatra een aparte staat te doen zijn in de Verenigde staten van Indonesië.

Hoe zal het dan nu worden. Republiek Djokja (met wat voor regering?)

Oost Indonesië, Borneo, West Java, Banka en Billiton en de Riouwarchipel verder Oost Sumatra, misschien nog Madoera?

In de telegrammen spreekt men zelfs van een nieuw Linggadjati.

Tjilatjap werd genomen men landde op Madoera.

President Berreta van Uruguay stierf. In Noord Griekenland vecht men nog steeds. Señora Peron ging naar Génève.

LANDING OP MADOERA.

Er werd door het Nederlandse leger een landing bekend gemaakt op het eiland Madoera. De AP correspondent Stanley Swinton merkt op, dat het geschiedde juist een twaalf uur voordat het bevel tot het staken van het vuren gegeven zal worden. Het eiland Madoera zou volgens de overeenkomst van Linggadjati onder de republiek vallen.

Volgens een militair zegsman zou op verzoek van de bevolking deze landing zijn uitgevoerd. Het doel is het treffen van veiligheidsmaatregelen.

Er zijn grote voorraden rijst naar dit eiland gestuurd waar meer dan een millioen mensen wonen. De mensen kwamen van de honger om daar het eiland van het hoofdeiland Java afgesneden was ((AP) 3.8).

Nieuws van overal

VLIEGTUIGEN KIJKEN.

De hoge Russische autoriteiten hebben twee en een half uur in de hete zon gestaan, om de nieuwste vliegtuigen te bekijken, die bij gelegenheid van de luchtvaart dag werden ten toon gesteld. Ook Stalin kwam kijken (Moskou, (AP) 4.8).

WERELDNIEUWS.

4 Aug. (AP).

Señora Peron kwam per speciale trein te Geneve aan. De Argentijnen kwamen haar welkom heten.

In Haifa werd de Barclay bank overvallen. Deze overval werd gepleegd door acht jonge Joden waaronder een Jodin. Ze schoten een Joodse bediende die tegenstand bood diod, verwondden een ander en gingen met een taxi er vandoor, 1300 pond meenemend.

GUERRILLA.

Ten Zuiden van de berg Olympus werd een bende van zestig man onschadelijk gemaakt; 15 man werden gedood en 45 man nam men gevangen. De bende had een schade aangebracht van wel 200.000 dollar (Athene, (AP) 4.8).

DOOD VAN PRESIDENT BERRETA.

De president Berreta, waarvan we melden, dat hij wegens gezondheidstoestand om ontslag gevraagd had, is overleden, een operatie mocht niet meer baten. Van uit verschillende landen kwamen condoleance berichten in Montevideo de hoofdstad van Uruguay binnen.

Uit Italië kwam er telegrammen van de Nicola en Sforza, de laatste noemt hem een persoonlijke vriend, die altijd broederlijk voor de Italiaanse democratie opkwam ((AP) 4.8).

SANTO DOMINGO.

De Dominicaanse gezant in Washington heeft aandacht gevraagd voor een revolutionaire beweging op Cuba, waar een invasie vloot klaar zou zijn. Verschillende schepen zouden een haven hebben verlaten met Cubanen, Portoricijnen, Venezolanen enz., aan boord. Luchtpatrouilles van uit Santo Domingo hebben niets kunnen ontdekken. Er gingen geruchten als zouden ze gewapend zijn met Amerikaanse wapens. Er waren allerlei geruchten zoo zouden er in Miami zeven gevechtsvliegtuigen gereed staan, om naar een punt in het Caraibische gebied te vliegen ((AP), 3.8).

Arthur van Schendel

Nachtgedaanten. Arthur van Schendel.

Serie: De Eik. Uitg. J. M. Meulenhof, Amsterdam.

Het minst ware woord, dat in deze bundel gebezigd wordt, is de kwalificatie „Verhalen" op de omslag in het Colofon.* En typisch is deze fout. Typisch voor de Nederlandse literatuur van de laatste dertig jaar. Want welk een wezenlijk verschil maken deze verbeeldings associaties met datgene, wat in de literatuur traditioneel met de naam „verhalen" pleegde te worden aangeduid.

Het verhaal is immers een der meest exclusief epische vormen van het proza. Concreet materiaal: personen, handelingen, milieus, gebeurtenissen, zijn zijn eigenlijke bestanddeelen. Kortom, het feitelijke, uitwendige leven. En wanneer het inwendige, het psychische, verbeeldings-associaties en de vage nevelen der schiftende gevoelens, er een rol in spelen, dan is dat indirect, gesuggereerd door de manifestaties er van in de uitwendigheid. Daarom is de naam „verhaal" deze introspectieve nevel condensaties kunnen worden aangeduid. Het verschil is groter dan de honderd jaar, die hen scheiden van de „Verhalen van Moeder de Gans".

But: What is in a name? Verhalen of niet, deze bundel geeft ons een snoer kostbare prozaparels. Het is de grootste Nederlandse prosaist op zijn best. In de volle rijpheid van zijn toch al volmaakte vormbeheersing en feilloze innerlijke opmerkingsgave. Het verondersteIt meer dan een groot talent, de innerlijke cosmos van het mensenhart zo in de stof van de taal naar buiten te herscheppen. Het veronderstelt een ongeschonden alzijdige menselijkheid, waardoor van Schendel zich wellicht meer dan door zijn taal-virtuositeit van talentvolle kunstbroeders onderscheidt.

Want alzijdig is dit boek: zo alzijdig als een gave mens zelf. Het toont geen overheersend pessimistische tendenz, en een optimistische evenmin. In de volkomenheid van het sentimenten-gamma is het evenzeer een trouwe verbeelding van de psychische diepte der menselijkheid in haar geheel, als elke schets, van een detail in het biezonder.

Deze quarellen, als wij ze zo noemen mogen, verbeelden in de teerste tinten, maar ook in wonderlijk conciese vormen de ongrijpbaarste wolkenformaties, die het innerlijk van het mensenhart beurtelings beschaduwen of met hun fantastische kleuren verlichten.

Zo echter een tendens in dit boekje overheerst, dan is het wel het onvervuld verlangen in den mens naar datgene wat groter is dan een mensenleven geven kan. Ha, deze getuigen van het eindeloos verlangen! Dat is de gedachte, die zich bij het lezen telkens weer aan ons opdringt. Deze zieners der natuur, voor wie de bovennatuur geen antwoord mag zijn, omdat zij haar niet zien kunnen. Deze schouwers in de afgrond, en hoe ze ook schouwen, waar om hen heen zullen ze vinden, wat die afgrond vullen kan? Ongeluksprofeten zijn ze in de grond. Profeten, die wanhopig zijn, of cynisch, of enkel dof berusten desnoods. Maar die zelfs de wijsheid van den poëet van het boek „Job" niet hebben, om hun tergende vragen te vers'aan met de wedervraag: Wie is als God?

Welk een omgekeerd bewijs van een uiteindelijke, tot alle verzadiging, die er zijn moet en die ons niet onthouden zal worden, zijn deze allerrijpste vruchten der menselijke opmerkings- en uitdrukkingsgave, die concreter en onvermijdelijker dan de beste preek illustreren het brede woord, dat Augustinus tot ouverture diende voor zijn „Belijdenissen": „Gij hebt ons geschapen naar U toe, en ons hart komt niet tot rust, voordat het rust in U, o God".

Een kostbaar boekje, dat niet ontbreken mag in de kast van hen, die de schone letteren minnen, of het schone leven.

Heilige Dominicus

HIJ ZAL DE AARDBOL MET ZIJN BRANDENDE FAKKEL ONTSTEKEN.

4 Augustus: H. DOMINICUS, Belijder.

1. De H. Dominicus. **Sterfdag:** 6 Augustus 1221, heilig verklaard in 1234. **Graf** te Bologna, eerst in de kerk van de heilige Nicolaas, sedert 1267 in de eigen kerk. **Afbeelding:** Als dominicaan met **rozenkrans** of met een hond, die een fakkel in de bek houdt. **Leven:** Het martyrologium spreekt over hem de volgende waarderende woorden: Te Bologna (Boven-Italië) de heilige belijder Dominicus, de heilige en geleerde stichter van de orde der predikheren. Hij heeft zijn maagdelijkheid onverlept bewaard en de onderscheiding verdiend, dat hij drie doden tot het leven kon verwekken.

Door zijn woord heeft hij dwaallleringen in de kiem verstikt en vele zielen tot godsvrucht en tot het kloosterleven geleid, tot hij een vreedzame dood stierf. „Dominicus, geboren 1170 in Castilië (Spanje), is geboortig uit het voorname geslacht Guzman. Eerst was hij regulier kanunnik in Osma, later stichtte hij de orde van de dominicanen, naast die van de franciscanen, de machtigste orde in de middeleeuwen, die buitengewone predikers (Vincentius Ferrerius) en geleerden (Thomas van Aquino en Pius V) heeft voortgebracht en veel voor de zuiverheid van het geloof heeft gedaan. Met de naam Dominicus verbinden wij ook het ontstaan en de verbreiding van de rozenkrans. De beide tijdgenoten Dominicus en Franciscus hebben door hun persoonlijkheid en door hun orden de grootste geestesbeweging in de middeleeuwen opgeroepen. Dominicus in de meest realistisch van beiden, die de andere in geestkracht en organisatietalent overtrof. Zijn aanpassingsvermogen, klaarheid van gedachten en zijn gloeiende zielenijver zijn het erfdeel van zijn orde geworden. De legende verhaalt het volgende: „Toen zijn moeder hem onder het hart droeg, droomde zij, dat zij in haar schoot een hondje droeg, dat een brandende fakkel tussen de tanden hield en dat, toen zij het ter wereld had gebracht, de gehele aardbol in gloed zette.

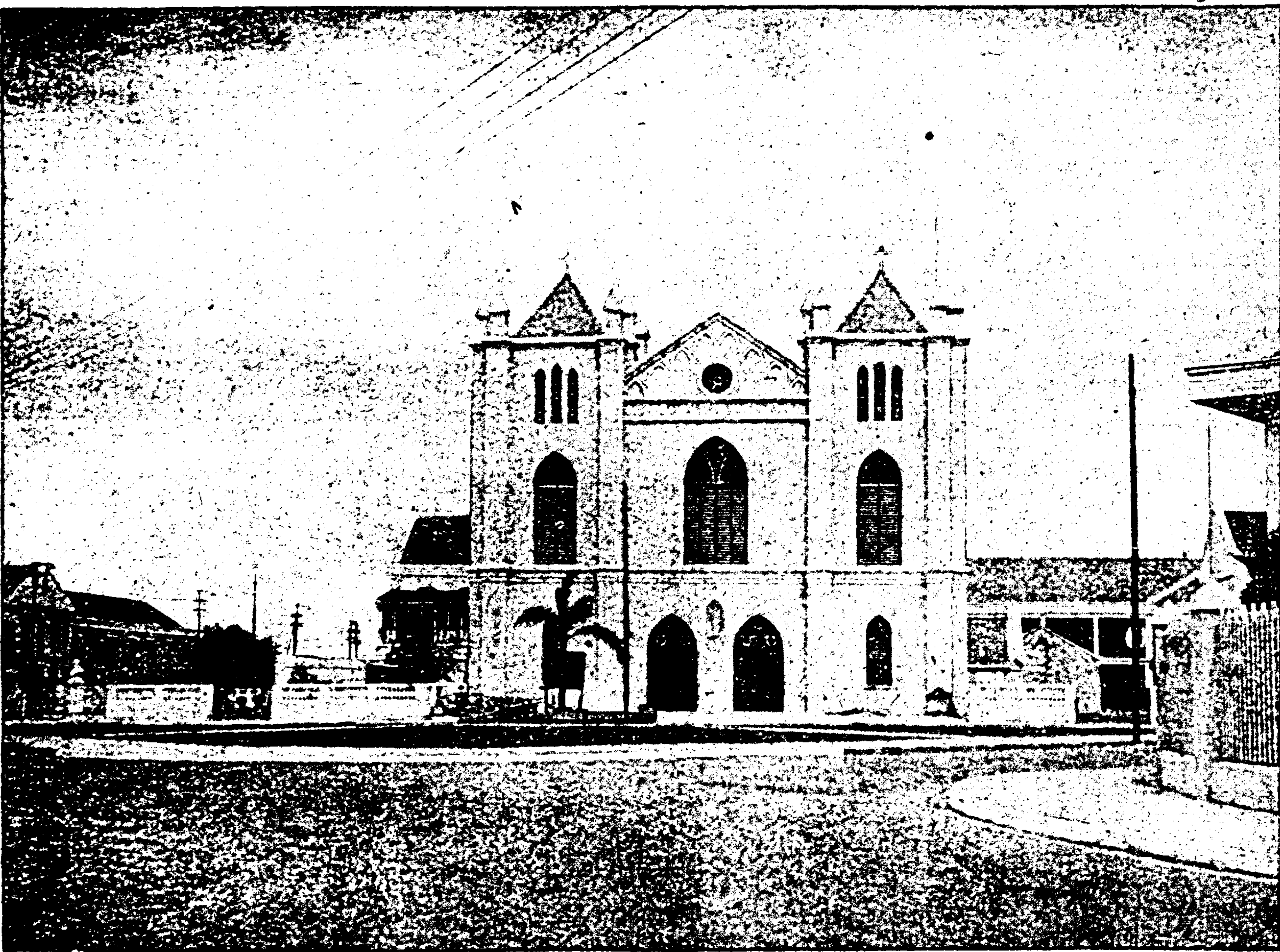
Door dit droomgezicht werd tevoren aangeduid, dat Dominicus de volkeren door de glans van zijn deugden en de vurige ijver van zijn preken tot de christelijke godsvrucht zou ontsteken."

(brevier). Hij stierf te Bologna bij de woorden van het liturgisch gebed der stervenden: Komt gij, heiligen Gods, snelt toe, gij, engelen!

DE LITURGIE VAN DE DOMINICANEN: In de christelijke oudheid en ook nog in de middeleeuwen hadden de afzonderlijke Kerken — ik herinner aan de Spaase, Afrikaanse, Gallisch-Bretonse, Gothise en Ierschotse Kerk — ja, zelfs afzonderlijke bisdommen, orden en stiften hun eigen ritus. In de 16e eeuw ontstonden echter in sterker mate strevingen naar eenheid in liturgie, die vooral door het concilie van Trente ondersteund werden. Paus Pius V beperkte dan in 1570 door de uitgave van het „Missale Romanum", dat thans nog in gebruik is, alle afzonderlijke liturgieën tot op enkele na, o.a. de ambrosiaanse ritus en de liturgie van Lyon en Braga. Levende getuigen van de oude bizondere liturgieën zijn echter nu nog de liturgieën van afzonderlijke orden. Onder de liturgieën van de verschillende orden blonk vooral de liturgie der Dominicanen uit. Hun liturgische gebruiken gaan terug tot de frankisch-gallische Kerken, in het bizonder de Kerk van Parijs. Tot het jaar 1228 richtte zich ieder klooster van de Dominicaner-orde naar de ritus van zijn bisdom. Op de algemene kapittels werkte natuurlijk het verschil der verschillende ritus niet goed. Daarom begon onder de vierde generaal der orde Jeannes von Wildenhausen de invoering van een eigen dominicaner liturgie. Op het eerste generale kapittel te Keulen in 1245 bepaalde men dat een ordebroeder van de Duitse, Franse, Engelse, en Lombardische provincie met elkaar aan het tot stand komen van een eigen liturgie moest werken.

In 1246 werd op het kapittel der orde dit voorstel van een eigen liturgie aangenomen en twee jaar later bekrachtigd. Sindsdien kunnen wij van een eigen Dominicaner liturgie spreken.

Twee jaar later werd ze echter weer hervormd. De ritus van Metz, die wegens zijn door Amalar gestichte zangschool beroemd was, werd tot voorbeeld genomen. Op het generale kapittel van Salamanca in 1551 werd wederom tot een hervorming der liturgie besloten, maar deze werd nog niet doorgevoerd. Dan, toen Paus Pius V 1568-1570 het gebruik der voor alle Kerken geldige hervormde liturgie invoerde, stond hij allen toe een eigen liturgie te behouden aan degenen, die minstens op een traditie van twee honderd jaar konden terugzien. Zo konden ook de Dominicanen hun liturgie tot op heden behouden.

KERK VAN PIETERMAAI.
Moeder kerk van alle Dominicanen.

Olienieuws

ROEMEENSE PETROLEUM-INDUSTRIE.

De jaarresultaten van de Columbia zijn naar verhouding. Over 1946 werd een verlies geleden van 38.962 millioen lei (in 1946 verlies 130 millioen lei), totaal verlies 39.147 millioen lei.

Een en ander wijst er wel op, hoe bedroevend slecht de situatie van de petroleum-industrie het laatste jaar is geworden.

Bedroeg de totale Roemeense petroleum-productie onmiddellijk na de eerste wereldoorlog in 1920 nog s'echts 1.109.000 ton, in 1936 was zij gestegen tot 8.703.000 ton, dank zij buitenlands kapitaal en energie. Sindsdien is de productie geleidelijk teruggelopen van deze topproductie om in 1944 te belanden bij het cijfer van 3.525.000 ton, 1945 4.690.000 ton en in 1946 4.256.000 ton. Voor 1947 wordt een productie geraamd van 3.582.000 ton.

Voor de oorlog kon de Roemeense petroleum-industrie trots gaan op haar installaties, die, geimporteerd uit de Ver. Staten, Engeland, Nederland Zwitserland en Zweden, tot de modernste in haar soort behoorden. Sinds 1939 echter zijn er geen herstellingen aangebracht en het onderhoud liet veel te wensen over. Door de geallieerde bombardementen zijn er verschrikkelijke verwoestingen aangericht, die wel weer spoedig zoveel mogelijk hersteld zijn, doch niet in de mate als nodig was. Sindsdien is het gebrek aan voldoende materiaal voor herstel en vernieuwing steeds nijpender geworden.

Bovenwinden

GEEN LICHT.

Vol jubel konden we U vertellen, dat Marigot op St. Maarten verlichting kreeg, de verlichting was nog wel niet klaar, doch het was feest op die dag. Jammer echter heeft men nu door stagnatie van de motoren momenteel geen electrisch licht. De vreugde was dus wel van korte duur. Aan herstel wordt gewerkt.

Curaçao

EEN VAKMAN, DIE ZIJN AMBACHT LIEF HEEFT.

Er is gezegd, dat de moderne tijd de arbeider zijn liefde voor het ambacht heeft ontnomen, daar hij door de industrie is opgenomen en in het bedrijf maar een wieltje geworden is. Dit bedachten wij toen we een bezoek mochten brengen bij de Surinaamse schrijn- en meubelmaker de heer Leonard Francois Berenos, hier op Curaçao verblijvend. Deze man van het vak, kenner van het Surinaamse hout, weet het kunstvol te bewerken voor meubels, lijsten enz., doch nog meer, ofschoon hij nooit een kunstacademie bezocht, nooit les kreeg in de anatomische verhoudingen met u.m. verdelingen enz., werkte hij zich op tot een beeldhouwer, die én in Suriname én op Curaçao verschillende beeldhouwwerken leverde. Zoo zagen wij zijn Philomena beeld uit mahonie hout en een buste van het H. Hart, werk dat getuigt van vakmanschap en liefde voor de arbeid.

Zulk een toewijding verdient appreciatie. Moge opbouwende critiek hem verder ontwikkelen tot een gaaf en zuiver beeldhouwer, die zijn gedachten weet uit te drukken in zijn fijn materiaal.

SCHEEPSBERICHTEN.

2 Augustus 1947.

Abner Doubleday van Aruba, San Juan van Pto. Cabello, Clio naar Cumana, Abner Doubleday naar Paramaribo, Luna van Maracaibo.

3 Aug.

Brazil van Sta. Martha.

BEKENDMAKING.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst

maakt hierbij bekend dat op de hieronder vermelde dagen gelegenheid bestaat tot kostelooze koepokinenting in het gebouw van het filiaal Hendrikschool op Mundo Nobo

Donderdag	7 Augustus	om	9 uur	v.m.
Vrijdag	8 Augustus	om	9 uur	v.m.
Maandag	11 Augustus	om	9 uur	v.m.
Dinsdag	12 Augustus	om	9 uur	v.m.

De Directeur voornoemd,

Dr J. de J. Arends.

3—3

CURAÇAO

EEN „NATTE ZATERDAG-MIDDAG".

Proefreis van de „Blue Peter".

Allereerst moeten wij vertellen wie of wat de „Blue Peter" is. De „Blue Peter" is een schoener (cutter), voorzien van een motor. Deze schoener werd gemaakt door een Noor in California. Hij had drie jaar nodig om zijn schip te bouwen. Hij hakte zelf zijn hout uit de bossen in de omligging en ook het werk heeft hij zelfstandig, naar eigen initiatief gedaan. Het schip kwam een tijd geleden in handen van een Amerikaan die het de naam van „Blue Peter" gaf.

De geschiedenis van de „Trixie" ligt nog een ieder in het geheugen, zodat een verdere inleiding niet nodig is.

De Bovenwinden hadden sinds het vertrek van de „Trixie" geen geschikt verbindingsmiddel. Het gouvernement van Curaçao heeft in deze taak een oplossing gebracht door de „Blue Peter" van den Amerikaan te kopen en in de vaart op de Bovenwinden te plaatsen. De „Blue Peter" zal uitsluitend de onderlinge verbinding op de Bovenwinden onderhouden. De bemanning van de „Blue Peter" staat onder commando van Captain Hodge. Zowel Kapitein als matrozen zijn allen Bovenwinders, wat voor het sociaal en economisch leven zeer voordelig is uitgezocht.

Zaterdagmiddag tegen vier uur stapten wij aan boord van de „Blue Peter", teneinde de proefreis mede te ondernemen.

Onder het kleine aantal uitgenodigden zagen wij Z. E. Gouverneur Dr. P. Kasteel met de zonen Frans (een echte zeerob), en Tom, verder nog de heren Plantz, Suthoff, Jas (met dochter) Corver, Hoogeveen v.d. Laarschot, Zeppenfeldt, Butot, terwijl Dr. Maal deel uitmaakte van de bemanning (althans volgens eigen bewering aan den Gouverneur). Van de pers waren aanwezig vertegenwoordigers van de „Beurs", de „Boletin" en de „Amigoe". Aan boord waren wij de gasten van den heer Cadieres, havenmeester van Curaçao.

Tegen kwart over vier „zeilden" wij (met de motor) de haven uit. Een pracht gezicht is het wanneer men aan boord van een zeilschip de haven van Curaçao, een kunstwerk in de Schepping Gods, verlaat. Schilderachtig staan de gebouwen op het Brionplein, allen van verschillende types. Het bisschoppelijk paleis met zijn slanke lijn pronkt tussen het Sint Martinus gesticht en de Americano. Op de achtergrond aanschouwden wij een kleurenpracht der daken van de huizen en andere gebouwen van de Willemstad. Triomphantelijk staken de torens van de kerken van Pietermaai en de H. Familie boven de daken uit. De wolken met de fantastische vormen gaven een pracht schouwspel te zien, hier en daar kwam een sterretje kijken en de zon ging langzaam maar zeker in het Westen neer.

Nauwelijks waren wij in de open blauwe zee, of het goede leven begon. De richting van Bonaire opgaande, voeren wij tegen wind en stroom in en de Kapitein maakte toen gebruik van zijn zeilen, wat het leven aan boord kostelijk heeft gemaakt. Een der aanwezigen zeide: „Wat een gezellige Zaterdagmiddag" en wij zeggen: „Wat een natte Zaterdagmiddag".

De golven speelden parten met het schipje en wij namen er deel aan. De zee begon woester te worden en het staan op de dek werd een acrobatische toer. Een der persmannen hing letterlijk in de touwen, terwijl een andere zich tegen een der masten vastklemde.

Kleine Tom was bang en ging op de achtersteven van het schip liggen, alwaar hij later gezelschap kreeg van de dochter van den heer Jas.

Gezellig ging het tegen wind op. De golven sloegen over het schip en de wind zorgde ervoor dat wij klets nat werden. De heer Suthoff en Dr. Maal, die vlak bij de voorsteven zaten, kregen de volle lag. Toen wij de branding door waren kwam een koele bries uit de Oostelijke richting, welke bries onze kleren ietjes opdroogde. De aanwezigen vormden groepjes en gezellig werd er gebabbeld en onder een koele dronk en een sigaar werd de tijd doorgebracht.

De terugreis was zonder avonturen. Het ging met wind en stroom mee, zodat wij geen last meer hadden van de nattigheid van de zee. Frans Kasteel gebrand als gevolg van de verklimmen, doch werd gauw teruggeroepen door zijn broertje Tom, die met angst bezield het grote gevaar inzag.

Wij kunnen niet nalaten de heer Cadieres van harte te bedanken voor zijn uitnodiging en feliciteren de Bovenwinders tegelijkertijd met de grote aanwinst welke zij in de „Blue Peter" gekregen hebben.

Alberto Bohorquez y Sra.

tienen el placer de participar a sus amistades el nacimiento de su hija

Elaine Mary

St. Elisabeth Hospital. Cur: 3-8'47

SPORT

K.S.C.

De Ster kampioen Voetbal.

Gisteren werden de volgende wedstrijden gespeeld: Dos Caminos — Dosko 2—1. De Ster — Republiek 2—2, door dit gelijk spel heeft De Ster de kampioenstitel behaald voor dit seizoen. Onze gelukwensen.

WIE WORDT KAMPIOEN KORFBAL?

Door een nederlaag van Bito Jr. ging voor deze club de kampioenstitel verloren. Ook Velox werd door een nederlaag tegen Sig (1—0) uitgeschakeld. Kans op de titel maken nu nog Bito Sr., en S.I.G. Zondag as. is de finale.

SPORTNIEUWS IN SURINAME.

Er is groot sportnieuws in Suriname. De Nederlandse Guyana Voetbal Bond opende gisteren de poorten van een nieuwe sportpark, dat plechtig in tegenwoordigheid van de autoriteiten is geopend.

Naar men weet was deze bond vroeger reeds zeer actief in Suriname. De K.S.C. zal binnenkort een bezoek gaan brengen aan Suriname en een vijftal wedstrijden tegen de sportbroeders in Suriname gaan spelen.

Het is voor ons een voldoening te zien, hoe de sport op confessionele grondslag ook in Suriname weer met veel enthousiasme beoefend gaat worden.

De goede sport onder goede leiding naar onze principiepen is iets voornaams gezien de geweldige importantie, die men aan de sport ten rechte of ten onrechte schenkt.

De N.G.V.B. heeft momenteel een 25 clubs met ongeveer een 500 leden.

De K.S.C. stuurde telegraphisch gelukwensen.

VLIEGTUIGRAMP IN AMERIKA.
Wat in een paar seconden van een vliegtuig overblijft.

SURINAME

ISRAELIETEN NAAR SURINAME.

Uit New York bericht men dat de Freeland league een commissie naar Suriname zou sturen om uit te zoeken waar de Joden zich kunnen vestigen. De League beschouwt het feit, dat men Suriname open stelt voor Israëlieten als een daad van historische betekenis. Men heeft een diepe sympathie voor het volk van Suriname daar het mede gaat helpen tot de oplossing van een der grootste problemen van de mensheid. Het is inderdaad waar, dat hiermede gelijk in het Nederlandse parlement gezegd werd, een voorbeeld aan de hele wereld werd gegeven. Suriname kan indedaad trots zijn op deze beslissing.

Wij hopen dat andere landen het voorbeeld zullen volgen. De league is er reeds zeker van dat een groot aantal van de Joodse overlevenden die nu verblijf houden in de kampen, gehoor zullen geven aan de oproep en pionierswerk zullen gaan verrichten in Suriname.

ONS KONINKRIJK

P.C.J.

Soms valt de P.C.J. zo mooi helder uit de radio, soms echter zitten andere stations die er vlak tegen aan liggen te vervelen.

Vrijdagavond hadden we de P.C.J. langer aanstaan als gewoonlijk, om te zien of er nog reacties waren over de beslissing die daar in Lake Success gevallen was, doch er was muziek, want het weer was zo mooi en daarvóór was een mevrouw heel vurig bezig over de arbeid van de getrouwde vrouw.

Ze had heel wat mannen geinterview en ze was enthousiast. Ze droeg haar speech heel bewust voor en met veel dictie, iets té vlug nu en dan, doch hoe vlak waren haar vragen geweest! Een dergelijke quaestie doet diepere vragen stellen, waarop ze toch geen antwoord krijgt.

Het was ook opvallend hoe ze tegen het einde met klem van reden opkwam voor de stelling „Ieder mag toch vrij oordelen" vergetend, dat niet ieder overal over kan oordelen... Het was mooi weer in Nederland, doch er waait nog wat liberalisme door de lucht.

MAX VAN POLL.

De commissaris generaal Max van Poll heeft er op gewezen bij zijn aankomst in Amsterdam, dat er té weinig aandacht is besteed aan de overeenkomst, die men sloot met Amir Sjaroefoedin op 16 Juli, doch welke overeenkomst geen succes had in Djokja Karta. De heer van Poll zal natuurlijk wel weten, dat de kranten die overeenkomst door hebben geseind, zo bv. gaf „De Tijd" het verslag van dit overeenkomst aldus:

„VOORLOPIGE OVEREENSTEMMING OVER GEMEENSCHAPPELIJKE GENDARMERIE.

Hedennacht Indonesisch bevel alle vijandelijkheden direct te staken?
Een „buitengewone politie".
Beslissing thans te Djokja.

Van gezaghebbende zijde is vandaag te Batavia verklaard, dat Amir Sjarifoeddin, de Indonesische premier en de Nederlandse autoriteiten voorlopige overeenstemming bereikt hebben inzake het compromisplan voor de toekomstige gendarmerie voor Indonesië, meldt A.P.

Volgens de zegsman had Sjarifoeddin het compromis persoonlijk goedgekeurd tijdens de Dinsdag gehouden besprekingen met Dr. van Mook en de Commissie-Generaal.

De beslissing berust echter bij het kabinet en een werkcomité van het parlement die beide vandaag in spoedzittingen in Djokjakarta bijeenkomen.

Vanmorgen is Sjarifoeddin met een speciaal Nederlands vliegtuig naar Djokjakarta gevlogen, om overleg met kabinet en werkcomité te plegen.

„Alles hangt er van de vraag of Sjarifoeddin in Djokjakarta gesteund wordt", verklaarde een woordvoerder. „De vooruitzichten zijn gunstiger dan ooit."

Volgens betrouwbare zijde berust volgens het compromisplan de eerste verantwoordelijkheid voor de handhaving van orde en rust bij de Indonesische republikeinse staatspolitie. Een gemengde Nederlands-Indonesische federale politie zou worden gesticht die tijdelijke bevoegdheden zou hebben tot het verrichten van politiediensten telkens wanneer men een plaatselijke situatie binnen de republiek niet in de hand zou hebben.

Men verklaarde, dat de federale politie „buitengewone politie" zou worden genoemd, daar de naam „gemeenschappelijke gendarmerie" politiek nu onmogelijk was.

Tevens werd van de meest gezaghebbende zijde verklaard dat Sjarifoeddin heeft toegestemd — wat nog door het kabinet in Djokjakarta moet worden goedgekeurd — Woensdag 1 minuut voor middernacht per openbare order aan de Indonesische strijdkrachten bevel te geven onmiddellijk het vuren te staken, alle vernielingen achter het front onmiddellijk stop te zetten en direct een eind te maken aan de voedsel-blokkade tegen door de Nederlanders bezette steden.

Men verklaarde, dat Nederland op de bijeenkomst van Dinsdag heeft voorgesteld, dat de troepen aan beide zijden zich op 10 kilometer van het huidige front terugtrekken.

Sjarifoeddin stelde voor, dat de troepen zich geheel tot in hun garnizoenen zouden terugtrekken, waarmee de Nederlanders zich voorlopig accoord zouden hebben verklaard.

Van betrouwbare zijde werd vernomen, dat dr. Van Mook op de bijeenkomst van Dinsdag Sjarifoedding verzocht heeft documenten inzake het compromisvoorstel voor de gendarmerie en de order tot het staken van vijandelijkheden te ondertekenen.

Men verklaarde, dat Sjarifoeddin zich mondeling met beide plannen accoord had verklaard, maar met ondertekening wilde wachten totdat de republikeinse regering in zijn geheel de documenten had bestudeerd.

Volgens betrouwbare bronnen zal Sjarifoeddin sterke politieke tegenstand in Djokjakarta ontmoeten. Men toonde zich echter optimistisch over de vraag of hij steun voor deze voorstellen zou kunnen krijgen."

CURAÇAO

PING-PONG.

Hedenavond acht uur opent het ping-pong tournooi van de St. Thomaskring. Het tournooi zal enkele maanden in beslag nemen.

K.S.C.

De wedstrijd van het K.S.C.-team tegen het Engelse elftal in het Suffisant Stadion eindigde met een twee — een overwinning voor het K.S.C.-team. De wedstrijd stond op hoog peil.

PROCESSIE.

Gisteren had op de gebruikelijke wijze de viering plaats van het patroonfeest van de kerk van Montagne. In de namiddag trok de processie uit.

„SAFETY-FIRST".

Nu in de jongste tijd twee geweldige ontploffingen de steden Texas City en Brest hebben getroffen is het misschien goed er eens op te wijzen dat alles gedaan moet worden voor de veiligheid. Hier op Curaçao met de C.P.I.M. en op Aruba met de Lago is het altijd geweest: „safety first" en kunnen we gelukkig wijzen op een staat van weinig ongelukken. Later ieder doen wat nodig is voor de veiligheid. In Frankrijk zou men een boot met nitraat in de La Havre consigne gegeven hebben de haven te verlaten, het schip ging door naar Antwerpen, doch dat is geen oplossing. Ieder moet doordrongen zijn dat veiligheidsmaatregelen zeer voorname wetten zijn voor de gehele gemeenschap. De overheid helpe mee en controlere.

VERJAARDAG KONING HAAKON.

Bij gelegenheid van den 75sten verjaardag van Koning Haakon VII van Noorwegen had een godsdienstoefening plaats in het Noordsche Zeemanshuis geleid door den Noorschen aalmoezenier Ds. B. Hindal, waartoe Noorsche, Zweedsche en Deensche zeelieden waren uitgenoodigd.

Z. E. de Gouverneur, vergezeld van zijn adjudant woonde deze oefening bij.

De Consul van Noorwegen, de Heer J. A. Correa voerde het woord en bracht hulde aan den Koning.

Op verzoek van Ds. Hindal sprak ook Z. E. de Gouverneur de zeelieden toe. Besloten werd een telegram van gelukwensch aan Z. M. den Koning te zenden.

Na de godsdienstoefening boden de Consuls van Noorwegen en Zweden, de heeren J. A. Correa en B. Maduro ververschingen aan aan de aanwezigen, onder wie zich ook de Fransche consul, de heer S.A.L. Maduro bevond.

De Landvoogd onderhield zich geruimen tijd met de zeelieden en Ds. Hindal en nam, nadat Ds Hindal hartelijk gedankt had voor diens komst, ongeveer tien uur afscheid.

DISTILLEERDERIJ OP

De wet op de distilleerderijen op Curaçao moet veranderd worden. Waarom? Dat wordt U vertelt in le memorie van toelichting:

„De Gedistilleerdverordening 1908 betreft alléén buitenlandsch gedistilleerd.

Bij het totstandkomen hiervan moest een regeling voor het houden van distilleerderijen en branderijen achterwege worden gelaten, omdat deze gebaseerd moet zijn op de fabricage. Thans doen zich bepaalde omstandigheden voor, welke de regeling van dit onderwerp wenschelijk maken.

Er is namelijk in 1946 een stokerij voor de aloude Curaçao-likeur opgericht, welke bewezen heeft levensvatbaarheid te hebben. Teneinde de noodige voorzieningen op dit stuk te treffen, wordt, ingevolge het bepaalde bij artikel 62 der Gedistilleerdverordening 1908, een ontwerp-landsverordening, houdende bepalingen tot het houden van distilleerderijen in Curaçao, aan Uwe Staten aangeboden."

PATER J. DITO O.P.

De ondervoorzitter van het internationale bureau voor radio en televisie te Freibourg Zwitserland verblijft momenteel voor enkele dagen op Aruba, waarna hij aar Curaçao zal terugkeren en waar hij nog een lezing zal houden over het werk van de „Unda" voor de St. Thomaskring, in de Thomasclub op Donderdag 7 Aug. a.s. om 8 uur.

AANKOMST.

Zaterdagavond arriveerden op Aruba, Zuster Josepha Priorin, tezamen met Zuster Fridoline en Zuster Meletia.

SEÑORA PERON.

Na de badplaats Aix les Bains te hebben bezocht verliet Señora Peron Frankrijk om naar Zwitserland te vertrekken. Ze vertrok na een autotour naar Geneve (Parijs, (AP) 4.8).

Mrs. PETER FREDERIC LEON

has the honour of announcing the marriage of her daughter

Audrey Rosalind

to

Mr. Claudio Maduro

on Monday, August 11th 1947 at 7 pm

Mr. & Mrs. FRANK L. MADURO

have the honour of announcing the marriage of their son

Claudio

to

Miss Audrey Rosalind Leon

on Monday, August 11th 1947 at 7 pm

Reception from 8 - 10 p.m. at Beatrixstraat, Oranjestad, Aruba

Iets over Bangka en Biliton

In 1923 werd de Apostolische Prefectuur van Bangka en Billiton afgescheiden van het missiegebied van Sumatra en toevertrouwd aan de Nederl. provincie van de Paters der HH. Harten, die er hun werk op 15 Augustus 1924 begonnen. Het is nog te vroeg om een historisch overzicht over het werk van die laatste 16 jaar te schrijven, en we beperken ons dan ook tot een overzicht van de stand van zaken op het ogenblik, althans voor zover de gegevens het toelaten. De laatste officiële gegevens dateren van het jaarrapport, uitgebracht door de Apostolische Prefect Mgr. Vitus Bouma, van 30 Juni 1939, en het verslag over het dienstjaar 1939, gepubliceerd in de Vriend der H.H. Harten, April 1940.

Het personeel der missie bestond eind 1939 vooreerst uit 20 Paters en 2 Broeders van de H.H. Harten; van deze Paters zijn de meesten, voor of vlak na hun aankomst op Bangka, op Malakka, en de laatste jaren in China zelf geweest, om de Chinese taal te leren. Hiermee is meteen een karakteristiek aangegeven, die zijn stempel drukt op heel het werk der Bangka-missie nl.: dat het werk zich beperkt tot de Chinezen die op de eilanden wonen. De Chinezen vormen niet het grootste aantal bewoners, want op de 413.668 inwoners zijn slechts een 150.000 Chinezen, en wel een 260.000 Mahomedaanse Maleiers, maar het is wel de meest hoopvolle groep, en omdat men zich noodgedwongen toch moet beperken, — want wat zijn een 20 priesters tegenover 400.000 heidenen — heeft men de Chinezen gekozen. Deze methode is en wordt veel toegepast in de missie-gebieden, waar het werk te veel omvattend is.

Op Sumatra beperken zo de Priesters van het H. Hart zich hoofdzakelijk tot de geïmmigreerde Javanen en de Chinezen. De Maleiers op Bangka heeft Mgr. Bouman eens getypeerd als „een decadent volkje", wat bijna geheel Islamitisch en animistisch is. Moge toch ook eens het uur slaan, dat ook hun duisternissen door Christus' licht verdreven worden. Voorlopig is er nog geen kans toe.

De Chinezen, die op Bangka wonen, zijn te onderscheiden in de koelies, die van China komen, om voornamelijk in de tinmijnen te werken, al getrouwd zijn en hun vrouw en kinderen in China hebben zitten, en de Chinezen die op Bangka geboren zijn, en er dan ook blijven wonen, terwijl de eerstgenoemde na een zeker aantal jaren weer naar China teruggaan.

Voor een vruchtbaar werk is men vanzelfsprekend aangewezen op de Chinezen, die op Bangka zelf wonen, want werken onder de koelies is werk zonder toekomst, getuige de tarijke graven op het kerkhof van Sambong. Als men al die graven ziet en de jaartallen leest, die er op staan, krijgt men de indruk, dat er toch al verschil'ende katholieke Chinese families moeten zijn, afstammelingen van die hier begraven liggen, doch dit is misleidend: het zijn koeliegraven, die dus geen hoop voor de toekomst in zich besloten houden; bovendien werd de katholieke godsdienst geminacht als een godsdienst voor de koelies in de tijd, dat men zich specia'iseerde op de koelies, die overigens om wille van de slechte sociale toestanden wel de aandacht trekken van iedere missionaris, die Christus' woord „Komt allen tot Mij die belast en beladen zijt" in zijn hart draagt.

Uit dit al'es blijkt wel, dat het van zeer groot belang is, dat de Paters de Chinese taal kennen, en daarom zijn de meeste Paters al in China of op Malakka geweest, zijn er nu nog in China — zij worden er nu opgehouden door de Japans-Chinese oorlog — en de andere Paters zullen — ook de oudere — allen hun kans krijgen om het Chinees te leren voor zover zij het nodig hebben.

Behalve deze 20 Paters heeft de missie ook al sinds een vijftal jaren een Chinese seculiere priester in actieve dienst. Het is een Chinees, van Bangka zelf geboortig, de eerste seculiere inheemse priester van Nederlands Oost-Indië. De vorming van eigen clerus is zo al begonnen, en wordt voortgezet naargelang de roepingen zich aanbieden. Er is nog een Chinees in de hogere studies, die hij maakt op de scholastikaten der Paters van de H.H. Harten in Nederland, en een in de lagere studies op Java (Djocjacarta). Als men bedenkt, dat het aantal niet-Europeanen, dat Katholiek is, nog maar 853 bedraagt, dan geeft deze inlandse priestervorming zeer zeker hoopvolle vooruitzichten.

De twee Broeders van de H.H. Harten zijn niet bestemd voor het onderwijs, maar daarom niet minder kostbare, ja zelfs onmisbare hulpkrachten, want de een is een bouwmeester, waarvoor zelfs erkende architecten respect hebben, en de andere verzorgt de pepertuin van de missie, die bedoeld is als een bron van inkomen. Door de lage peperprijzen is het nog nooit zover kunnen komen; de oogst van drie jaar ligt nog onverkocht.

Het personeel telt verder 15 Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes (Dongen), waaronder een inlandse van Java, die echter op Bangka werkt. Deze Broeders zijn voor het onderwijs der jongens bestemd en verzorgen ook op de plaatsen, waar zij zijn, het jeugdwerk onder de jongens, waardoor de missiescholen een voorsprong hebben op de gouvernementsscholen.

In Januari 1939, toen de Broeders van Dongen 12½ jaar in Oost-Indië werkten, prees Mgr. hen als mannen „van onwankelbaar godsvertrouwen, en van ware religieuze en apostolische geest." Wie Mgr. kent, weet dat deze woorden in zijn mond veel te betekenen hebben. Behalve het onderwijs wordt door de Broeders een zeer heldhaftig liefdewerk verricht nl. het verzorgen van oude mannen. Hierin zijn zij overigens getraind door hun vele werken in Nederland en België.

Het geldt hier de oude Chinese mijn- en tuinkoelies, voor wie al door een vroegere Resident een oude-mannenhuis gebouwd was om de landloperij tegen te gaan. De Resident zelf heeft zich tot Mgr. gewend met de vraag, of hij de zorg voor dit huis, waarin een wanbestuur heerste, wilde overnemen. Dit gebeurde op 1 April 1934, en begin 1935 namen de Broeders van Dongen, daartoe door Mgr. aangezocht, de zorg voor die oude mannen op zich. In een verslag lezen we: „De toestand was bepaald erbarmelijk: hygiëne, netheid, verpleging van zieken waren onbekende begrippen. Direct werd begonnen met reiniging van de lokalen, en het verbranden van vuile kleren en slaapmatten. De verschrikkelijke hutten, die tot slaapverblijf hadden gediend, moesten plaats maken voor een ruime slaapzaal, waarop later een ziekenzaal volgde voor de meest hulpbehoevenden."

Wie denkt bij zulk werk niet aan wat Isaias van Christus voorspelde: „Het geknakte riet zal Hij niet breken, en de walmende pit niet uitdoven." Neen, als men de toekomst van de missie alleen met menselijke blikken zou bekijken, dan zou men alle beschikbare krachten requireren voor de opvoeding van de jeugd, maar de missionarissen weten, dat Christus zijn weldaden bewees zonder aanzien van persoon, en dat de bovennatuurlijke kracht van zo'n heldhaftig liefdewerk zijn gunstige uitwerking op de missie niet kan missen. En ook bij die oude mannen wordt nog wel eens een werker van het elfde uur gevonden.

Toen de Broeders van Dongen het oude-mannenhuis aanvaardden, besloten zij tegelijkertijd daar — in Pangkal-Pinang, de hoofdstatie van de missie — een noviciaat te openen, waar de inlandse roepingen van Java en van Bangka hun oefenschool in het kloosterleven kunnen doorlopen; de praktische oefeningen ontbreken ook niet, want de novicen helpen bij de verzorging der oude mannen. Een inlandse Broeder werkt al mee, en op het ogenblik bereidt zich een Chinese Broeder van Bangka voor op het onderwijzers-examen hier in Nederland.

Dan beschikt de missie nog over 23 Zusters van het Goddelijk Kind (Voorzienigheid, Amsterdam), die al sinds de oprichting der missie het onderwijs op de lagere school, en sinds enige tijd ook de ziekenverpleging verzorgen. Door de slechte tijdsomstandigheden geniet nog geen der scholen, ook de oudste niet, subsidie. Evenals de Broeders voor de jongens, verzorgen de Zusters naast de school het jeugdwerk voor de meisjes. De ziekenverpleging wordt uitgeoefend in een ziekenhuis met vier bedden — een zeer bescheiden begin dus — en in twee klinieken, waarvan het rapport van 30 Juni 1939 22.747 behandelingen opgeeft. Ook hebben de Zusters een weeshuis te Blinjoe met 23 weesjongens en 45 weesmeisjes. Dan nog een nijverheidschool te Muntok met 4 leerlingen.

Enige jaren terug heeft Mgr. — en veel anderen in samenwerking met hem — haast wanhopige pogingen gedaan in binnen- en buitenland om de medewerking van nog een andere zustercongregatie te verkrijgen, maar zonder resultaat. Alle pogingen strandden, soms zelfs met de havens in zicht. Het gevolg ervan was, dat de missie een ziekenhuis, wat door het gouvernement op Tandjong-Pinang (Riouw) aangeboden werd, niet heeft kunnen aanvaarden. Dit is zeer, zeer jammer. Een goed gevolg van al die hopeloze pogingen was dit, dat Mgr. besloot de stichting van een inlandse zustercongergatie te proberen.

Deze stichting is nog in wording, het is een werk van langzaam groeien en met de hulp van de genade zal daardoor zeker een nieuwe tak aan de vruchtbare boom van het kloosterleven ontspringen. Als voorbeeld staat Mgr. voor ogen een congregatie, zoals die op Hainan, het groot Zuid-Chinese eiland, door Mgr. Juliotte gesticht is. Deze congregatie is geïnspireerd op de geest van de congregatie der H.H. Harten, waarvan ook Mgr. Juliotte lid is. Intussen heeft dat werk op Hainan meer succes gehad, want na verschillende jaren arbeid kan men op Bangka nog niet spreken van novicen, zelfs niet van postulanten, wel van aspiranten, die ten getale van drie toch wel iets voor de toekomst beloven.

Als hulppersoneel geeft het rapport evenwel 4 katechisten en 5 onderwijzers of onderwijzeressen.

Het zwaartepunt van het missioneringswerk in de Bangka-missie ligt ontegenzeggelijk bij het onderwijs der jeugd. Daar hebben de missionarissen het steunpunt gevonden, waardoor zij vat op heel de Chinese bevolking kunnen krijgen. Hierop worden dan ook alle krachten geconcentreerd en de Paters zelf gaan voor, want overal, waar nu Broeders en Zusters voor de school staan, hebben zij de school overgenomen van twee of meer Paters, die zelf het onwennige werk van leren lezen en leren rekenen waren begonnen, om het graag aan meer competende krachten af te staan, zodra zij er waren. Nu nog staan op verscheidene plaatsen de Paters voor de klas, ook daar waar al Broeders of Zusters zijn, maar natuurlijk vooral daar, waar zij nog niet zijn, te weten op Tandjong-Pinang en Karimoen, twee eilanden van de Riouw-archipel, die ook onder de Prefectuur hoort.

Ter wille van de scholen zijn bij de pastorie op bescheiden wijze internaten opgericht: het rapport spreekt van 4 internaten met 40 jongens. Het verslag van eind 1939 geeft deze cijfers: 6 voorscholen d.i. waar zoveel kennis van de Nederlandse taal wordt bijgebracht als nodig is om het onderwijs te volgen op de Hollands-Chinese school, waar het eigenlijke lager onderwijs wordt gegeven; te samen 246 leerlingen.

Op deze 6 sluiten evenveel Hollands-Chinese scholen aan met 662 leerlingen. Bovendien zijn er nog twee Engels-Chinese scholen op de twee reeds genoemde eilandjes van de Riouw-archipel. Daar immers heeft een Hollands-Chinese school geen zin, omdat Singapore de stad is, waarop door ligging en verkeer heel de Riouw-archipel geconcentreerd is, en evenals Singapore, de hoofdstad van Engels Malakka, alles Engels is, is dat ook op de bijna ontelbare Riouw-eilandjes.

Bij het onderwijs blijft het niet op die scholen, want ook de andere middelen om de jeugd te beinvloeden worden met succes aangewend. Hier moeten we de jeugdclubs en -bonden noemen, waar en Zusters en Broeders, en lekenpersoneel en Paters hun volle kracht wijden in de uren, die na het onderwijs overblijven.

Omdat dit veel trek uitoefent op de Chinese jeugd, hebben de missiescho!en hierdoor een voorsprong op de gouvernementsscholen, waar de onderwijzers geen vrije bonden vormen, zoals te begrijpen valt. Voor de jongens heeft men de Jonge Wacht opgericht, voor de meisjes de K.J.M. Dit alles moet men goed begrijpen, want ik denk, dat onze K.J.M.-leidsters raar zouden kijken, wanneer zij van een bloeiende afdeling der K.J.M. te Muntok horen, die 65 leden telt, waarvan er......... 12 Katholiek zijn, terwijl de rest heidens is. Neen, het is iets anders als de Nederlandse K.J.M., maar na inlichtingen ingewonnen te hebben en na wikken en wegen, koos men tussen de verschillende mogelijkheden van jeugdorganisatie de K.J.M. en de Jonge Wacht. Men installeert vlugger dan hier, maar toch kan men met alle recht spreken van Katholieke jeugdclubs, want heel de geest, die er in heerst, is een katholieke, en het is, zoals een zuster schreef: „we beschouwen en behandelen ze, alsof ze allen katholiek waren...... Naar het Zaterdagse Marialof gaan ze allemaal en de geïnstalleerden ook 's Zondags naar de Hoogmis."

Men bidt en leert catechismus. Ook kinderen, die op andere scholen zijn, vragen om lid te mogen worden, en komen geregeld. Zo sieren nu sinds enige jaren fleurige foto's van K.J.M.-groepen en Jonge Wachters onze missietijdschriften als aantrekkelijke lentebloesems, die een rijke oogst van vruchten beloven.

Een Nijverheidsschool voor meisjes bekroont het onderwijs.

Een enkel woord over de Riouw-archipel. De officiële titel van de Prefectuur is tot nader order: van Bangka en Billiton. Op Bangka wordt het meest gewerkt, op Billiton is een statie, maar ook de Riouw-archipel hoort onder de prefectuur. Deze omvat een zestal eilandengroepen, wijd verspreid over een oppervlakte van Frankrijk met wel een 400 eilanden en eilandjes. Hiervan zijn er verschillende niet bewoond tenzij door een paar gezinnen, die toezicht op de klappertuinen houden.

Wanneer een eiland niet groot genoeg is om er een statie te vestigen, is de moeilijkheid om de mensen te bereiken zeer groot vanwege het zeer beperkte verkeer.

Zulk eilandbewoners zijn ook niet zo honkvast als de vastewalbewoners. Een eigenaardig voorbeeld daarvan is het eiland Moro, waar de missie zeer goed s'aagde, waar een kerkje gebouwd werd, maar waar eerst een malaria-epidemie de Chinezen teisterde en daarna de vis wegtrok, en natuurlijk ook de vissers, zodat het slot van de missie op Moro was de overbrenging van het — gelukkig houten — kerkje naar Karimoen.

Toch heeft men zich nu op twee eilanden gevestigd: Karimoen en Tandjong-Pinang, die ieder een stenen kerk hebben, en een Engels-Cinese school. In totaal werken er 5 Paters met behulp van lekenpersoneel.

Als we nu naar een algemeen overzicht vragen dan vallen ons twee zaken op. Ten eerste, dat de missie zeer geremd wordt in de zo nodige uitbreiding, ja zelfs in de instandhouding van wat al bereikt is, door geldzorgen. Vooral ook de economische toestand der bevolking is slecht. In Juni '39 schrijft Mgr.: „De armoede van de bewoners heeft nog niet de graad bereikt van algemene ellende, maar gaat er hard naar toe."

Het tweede wat ons opvalt is de goede moed en de optimistische vooruitzichten, die de missionarissen hebben. Mgr. schrijft Juni '39: „Het aantal gelovigen is in het afgelopen jaar gestegen van 1148 tot 1347. Dit is een toename van 16½%. Als de goede God ons toestaat dit percentage te handhaven, zal Bangka binnen een tiental jaren een bloeiende missie zijn. De ingeschreven catechumenen d.i. die ernstig de leer bestuderen, nemen toe. Eveneens worden de heidenen, die in welwillende stemming min of meer ernstig naar de missionaris luisteren, talrijker. We hopen dat het gevolg zal zijn, dat velen zich laten inschrijven als catechumenen. Onder de heidense Chinezen bemerkt men een zekere toenadering tot onze heilige godsdienst. Hun oude plechtigheden voldoen hen niet meer."

Het is wel onnodig op te merken, dat de beslissing, die Rome heeft genomen op 8 December 1939 (zie Het Missiewerk, Jaargang 21, p. 101 vgd.) en waarbij de ceremoniën ter ere van Confucius en de eerbewijzen aan de afgestorvenen, hun afbeeldingen of tafeltjes, door Rome worden aanvaard als burgerlijke eerbewijzen, ook voor de Bangkamissie van groot belang is, en er toe zal bijdragen, dat de gunstige gezindheid der Chinezen toeneemt.

Die gunstige gezindheid kunnen we misschien het best typeren door wat een missionaris schreef: „Toen de school pas opgericht was en de eerste kinderen kwamen, moest de pastoor aan hun ouders beloven, dat hij hun niet van God zou vertellen, vooral niet van Maria en hen niet zou leren bidden. Een kruisbeeld of heiligenplaat was in geen enkele klas te zien. Gebeden werd er niet. Over God gesproken evenmin. Men dacht er zelfs over het kruis, dat de zusters aan haar rozenkrans dragen, er af te halen. Maar dit laatste is nooit gebeurd.

En nu, acht, negen jaar later, wat zeggen de ouders nu?

Niets meer! Ze verzetten zich er niet tegen. In alle klassen hangt een kruisbeeld en enige platen van het Oude en Nieuwe Testament versieren de wanden. De kinderen brengen kleine en grote heiligenplaten mee naar huis, ze worden opgehangen, er wordt over gesproken. Ook op straat schamen de kinderen zich niet voor hun geloof in den gekruisigden God. Moet er een kindje begraven worden, dan gaat een misdienaar met het kruis voorop. Andere schoolkinderen dragen het wierookvat, de kandelaar en het kistje. De priester in superplie volgt. Daarachter een stille rij schoolkinderen. Zo is reeds meermalen een stoet door de straten getrokken."

Er wordt hard gewerkt op Bangka, met bovennatuurlijk inzicht, versterkt door de schitterende retraite die aan de Paters in 1939 gegeven werd door hun medebroeder Pater Mateo, een wereldapostel in de volle zin van het woord, die ondanks hoge ouderdom al sinds Januari 1935 in het verre Oosten rondtrekt om overal de priesters met zijn bezielend woord te leiden in de dagen van hun jaarlijkse afzondering, en die ook zijn medebroeders van Bangka de weldaad van zijn apostelwoord heeft toegestaan. Zo zal de missie groeien, waar nog zoveel te doen is; immers: er zijn 484 katholieke Europeanen, 853 katholieke niet-Europeanen, 278 catechumenen, waartegen over staan 12.000 protestanten, 150.000 heidense Chinezen en 260. mahomedanen.

Nuland (N.-B.)

P. Ferdinand van Westerhoven ss.cc.